

JAARPLAN 2026

Verder werken aan een gezonde leefomgeving

“De BMF heeft als doel het bevorderen van een duurzame ontwikkeling tussen de mens en zijn omgeving, met daarbij een speciale zorg voor de natuur, het landschap en het milieu in de provincie Noord-Brabant.”

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Over de BMF	4
1.1 Missie.....	4
1.2 Strategie	4
1.3 Kernwaarden	4
1.4 Rollen	5
1.5 Realisatie impactdoelen.....	7
1.6 Theory of Change.....	8
1.7 Hoofdactiviteiten.....	9
2. Werken aan transities	10
2.1 Algemene activiteiten	10
2.2 Agrarische en voedseltransitie.....	11
2.3 Circulaire transitie.....	13
2.4 Energietransitie	14
2.5 Landschappelijke transitie	15
2.6 Water- en klimaattransitie.....	16
2.7 Integraal thema gezonde leefomgeving	17
3. Organisatie	18
3.1 Versterking van de federatie	18
3.2 Personele ontwikkelingen.....	18
3.3 Risicomanagement	19
3.4 Bedrijfsvoering	20
3.5 Integriteitsbeleid	20
4. Bijlage	21

Voorwoord

Beste lezer,

Bij de Brabantse Milieufederatie (BMF) werken we aan de verduurzaming van onze leefomgeving, bescherming van de natuur en het verbeteren van het milieu. Daarom zetten we ons voor én met Brabanders in voor **een natuurinclusieve samenleving**. In een natuurinclusieve samenleving houden we in al ons handelen rekening met de natuur: bij het inrichten van onze steden, bij de energietransitie en bij het verbouwen van voedsel. Zo werken we aan een toekomstbestendig Brabant, voor nu en in de toekomst. Dat doen we door een actieve rol te nemen in verschillende grote **maatschappelijke transities**.

Door de maatschappelijke transities aan te jagen en te versnellen werken we aan een **gezonde leefomgeving**. Een leefomgeving waarin de luchtkwaliteit goed is, het water en de bodem schoon zijn en waarin mens en dier zo min mogelijk overlast ondervinden van bijvoorbeeld lichtvervuiling, geluidsoverlast en stank.

Om dat te bereiken, zijn mensen nodig. Bij de BMF werken we met een team van bevroegen collega's én samen met heel veel vrijwilligers bij lokale natuur- en milieuorganisaties iedere dag hard om Brabant mooier en duurzamer te maken, voor onszelf en volgende generaties. Hoe we dat doen en welke risico's we daarbij zien, leest u ook in dit jaarplan.

Helaas hadden we in 2025 te maken met langdurig zieke collega's, waardoor we niet al onze plannen konden waarmaken. In overleg met onze opdrachtgevers bepaalden we waar onze inzet het meest belangrijk was. We bleven wel zichtbaar voor onze achterban en voor alle Brabanders die we willen blijven inspireren om duurzame keuzes te maken.

In 2025 was de titel van ons jaarverslag 'Samenwerken aan een gezonde leefomgeving'. We zijn daar nog niet mee klaar. Laten we daarom in 2026 samen verder werken aan die gezonde leefomgeving.

Met duurzame groet,

Femke Dingemans
directeur-bestuurder Brabantse Milieufederatie

Femke Dingemans. Foto door: Sacha Loppies

1. Over de BMF

De stichting Brabantse Milieufederatie (BMF) werkt samen met haar achterban aan een duurzame toekomst van Brabant. Dat doet de BMF sinds haar oprichting in 1972 onafhankelijk van enige politieke, levensbeschouwelijke of maatschappelijke overtuiging. De BMF overkoepelt eind 2025 114 aangesloten (vrijwilligers)organisaties op het gebied van natuur, milieu en landschap in Brabant en maakt deel uit van de landelijke stichting Natuur en Milieufederaties.

1.1 Missie

De BMF streeft naar een Brabant waarin we opereren binnen de draagkracht van het ecosysteem. We blijven binnen de grenzen van de herstelcapaciteit en we herstellen waar mogelijk schade uit het verleden. Als organisatie zetten we ons in “om een duurzame ontwikkeling te bevorderen tussen de mens en zijn omgeving, met daarbij een speciale zorg voor de natuur, het landschap en het milieu in de provincie Noord-Brabant”.

1.2 Strategie

Hoe bereiken we onze missie? Door ons te verzetten tegen ongewenste ontwikkelingen en laten zien hoe het wél kan. De BMF wil een wenkend perspectief bieden. Met concrete voorstellen laten we zien waar kansen liggen en welke voordelen deze opleveren. Daarnaast stimuleren we initiatieven vanuit de Brabantse samenleving, ondersteunen deze en verbinden partijen die samen grote stappen kunnen zetten. Met de steun van bewoners en koploperbedrijven kan een krachtig signaal worden gegeven aan overheden en bedrijven dat mensen verandering willen en die ook kunnen dragen.

Ook nemen we zelf initiatief om duurzaamheid te versnellen. Bij de uitvoering staan het creëren van een breed maatschappelijk bewustzijn, het ontwikkelen van vernieuwende concepten en het aangaan van allianties voorop.

Ons werk doen we vanuit een positieve grondhouding en dat is ook zichtbaar in onze communicatie-uitingen: “Als BMF werken we aan belangrijke thema’s, waarbij we willen laten zien dat het ook anders kan. Een duurzame toekomst is mogelijk, dat is een hele optimistische boodschap waar we blij van worden. We doen ons werk dan ook met plezier en dat mag je zien”.

1.3 Kernwaarden

De gedeelde waarden die bij onze missie horen, zijn:

Deskundig: We hebben veel kennis over de transities waar we ons mee bezig houden en hun onderlinge samenhang en delen die met onze aangesloten organisaties, geïnteresseerde burgers en met beleidsmakers/overheden.

Duurzaam: In alles dat wij doen, staat de toekomstbestendigheid van ons handelen centraal: zowel in waar we voor werken als in *hoe* we werken.

Beschermend: We zetten ons in om onze waardevolle natuur en het milieu te beschermen.

Principieel: We zijn principieel als het gaat om onze kernwaarden, maar staan altijd open voor een dialoog om tot aanvaardbare oplossingen te komen.

Verbindend: we zijn gericht op samenwerking met onze omgeving, vanuit het principe: *alleen ga je sneller, maar samen kom je beter verder*.

Golden Circle-model van de Brabantse Milieufederatie

1.4 Rollen

Onze kernwaarden (deskundig, duurzaam, beschermend, principieel en verbindend) zijn terug te zien in de volgende rollen die de BMF inneemt:

Deskundig ► Kennisdeler: We zijn expert op het gebied van natuur, milieu en duurzaamheid en hoe het menselijk handelen invloed heeft op het ecosysteem. Deze kennis delen we met overheden, achterban en stakeholders om zo negatieve ontwikkelingen tegen te houden en positieve ontwikkelingen te steunen.

Duurzaam ► Pionier: Samen met koplopers werken we aan duurzame oplossingen en stimuleren we innovatieve ontwikkelingen. Als organisatie vervullen we een voorbeeldfunctie. We ondersteunen daarom initiatieven die Brabant mooier en duurzamer maken, samen met Brabanders, het bedrijfsleven en andere maatschappelijke organisaties.

Beschermend ► Beschermmer: We zetten ons in voor bescherming en verbetering van natuur, landschap, leefomgeving en biodiversiteit in Brabant. Dat doen we samen met onze achterban, innovatieve bedrijven en bewoners door positieve ontwikkelingen te steunen en negatieve ontwikkelingen bij te sturen. Als het echt niet anders kan, zorgen wij er via juridische wegen voor dat kwetsbare waarden worden beschermd.

Principieel ► Meedenker: We nemen deel in beleidstrajecten met specifiek als doel Brabant te verduurzamen en we zetten in op beleid dat de gewenste veranderingen naar een duurzaam Brabant ondersteunt. We leveren een positief kritische bijdrage aan debat en beleidsontwikkeling en nemen hierbij het lokale geluid zoveel mogelijk mee.

Verbindend ► Verbinder: We verbinden partijen vanuit een gemeenschappelijk belang. Soms nemen we deel en soms treden we op als procesbegeleider. Ook informeren we Brabanders over thema's rondom natuur, water, landschap, milieu, klimaat, landbouw, energietransitie en circulaire economie, verbinden hen via onze achterban en geven hun een stem in het publieke debat.

Foto door: Leonie Franken.

1.5 Realisatie impactdoelen

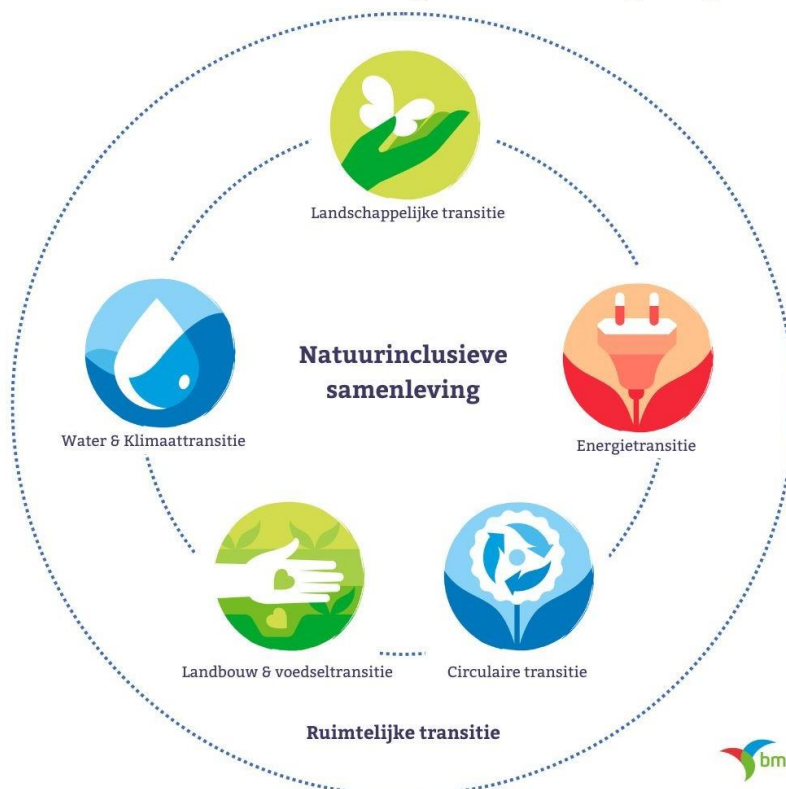
Bij de BMF werken we aan de verduurzaming van onze leefomgeving, bescherming van de natuur en het verbeteren van het milieu. Dat doen we door een actieve rol te nemen in verschillende grote maatschappelijke transities. Zo zijn we actief in de:

- **agrarische en voedseltransitie**, naar een duurzaam voedselsysteem;
- **circulaire transitie**, naar een duurzame economie en duurzaam grondstoffengebruik;
- **energietransitie**, naar een duurzaam energiesysteem waarin energieopwekking alleen nog plaatsvindt uit duurzame bronnen;
- **landschappelijke transitie**, naar biodiversiteitsherstel en ruimte voor kwalitatief goede natuur;
- **water- en klimaattransitie**, naar een samenleving die klimaatverandering zoveel mogelijk tegengaat én zich erop voorbereidt.

Het is belangrijk dat we de verschillende transities op een integrale manier aanpakken; ze dragen immers allemaal bij aan ons streven naar een natuurinclusieve samenleving. De transities hebben ook – in meer of mindere mate – impact op de ruimte in Brabant. Omdat deze ruimte schaars is, zullen belangen vaak vanuit verschillende transities afgewogen moeten worden. Als BMF willen we zorgen dat die belangenafweging zorgvuldig plaatsvindt, waarbij alle belangen worden meegewogen én koppelkansen worden benut. Zo werken we op een constructieve manier aan de:

- **ruimtelijke transitie**, naar ruimtelijk beleid waarin alle maatschappelijke belangen op een zorgvuldige manier worden afgewogen.

Samenwerken aan een gezonde leefomgeving

Meerjarenstrategie

De BMF heeft voor de periode 2021–2025 een meerjarenstrategie opgesteld. Het jaar 2025 was dus het laatste jaar van die planperiode. Er is in dat jaar veel managementaandacht uitgegaan naar de operationele en financiële uitdagingen binnen de BMF. Op 1 september is er met het team wel een start gemaakt met het proces om te komen tot een nieuwe meerjarenstrategie. Dat proces hebben we echter kort daarna tijdelijk stilgelegd, zodat we alle benodigde aandacht konden geven aan de actuele situatie en om te voorkomen dat input van de afwezige collega's niet kon worden meegenomen in de nieuwe strategie.

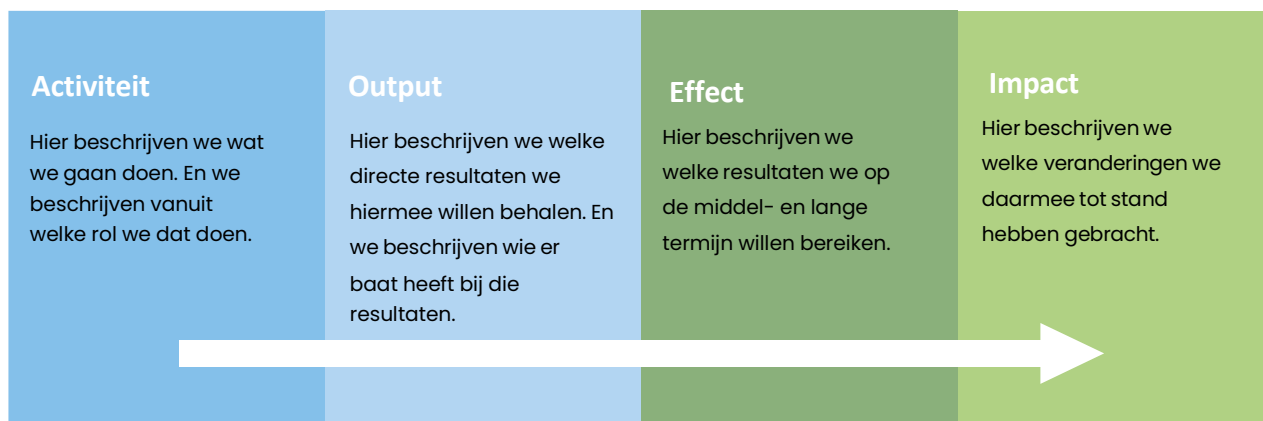
Ondertussen is er binnen de landelijke samenwerking van Natuur en Milieufederaties een nieuwe meerjarenstrategie opgesteld voor de periode 2026–2030. De BMF wil die strategie graag als basis gebruiken voor de eigen nieuwe meerjarenstrategie. We verwachten die in de loop van 2026 op te kunnen leveren.

1.6 Theory of Change

Onze strategie en hoe deze bijdraagt aan het bereiken van onze doelen hebben we uitgewerkt in onze **"Theory of Change"**. Om duidelijk te maken hoe onze activiteiten tot concrete resultaten en uiteindelijk tot de gewenste veranderingen leiden, hebben we onze 'Theory of Change' in kaart gebracht voor al onze werkzaamheden.

De activiteiten die we uitvoeren, leveren concrete output op, deze output leidt tot effecten en deze effecten dragen bij aan de impact die we willen bereiken. Door het geheel van output, effecten en impact op deze manier in kaart te brengen, waarborgen we dat we de juiste activiteiten uitvoeren. Op die manier geven we concreet invulling aan onze visie en strategie.

We maken in dit jaarplan vooralsnog geen onderscheid tussen de effecten die we aan het einde van dit jaar willen realiseren en de impact (verandering) die we daarmee tot stand hebben gebracht. Bij het opstellen van de nieuwe meerjarenstrategie zal dit onderscheid wel worden aangebracht.

Basisingrediënten van Theory of Change

1.7 Hoofdactiviteiten

Het onderscheid tussen activiteiten en output blijkt in de praktijk soms lastig te maken. Daarom hebben we in overleg met de provincie afgesproken om onze activiteiten algemener te verwoorden (in drie hoofdactiviteiten en één integraal thema) en te voorzien van voorbeelden. We zullen die indeling hanteren voor alle financiers en alle activiteiten, waarbij de voorbeelden geen uitputtende lijst bevatten (we kunnen immers vooraf nog niet precies voorspellen welke activiteiten we gaan uitvoeren). In het jaarverslag 2025 zullen we dan aan de hand van die voorbeelden laten zien wat we hebben gedaan en hoe dat heeft bijgedragen aan de ambities van de provincie.

De drie hoofdactiviteiten van de BMF zijn:

- **Behartigen** van natuur- en milieubelangen in beleidsprocessen, adviseren van beleidsmakers bij concrete vraagstukken en helpen bij de uitvoering van provinciaal beleid, mede namens onze achterban en partners.
- **Informer**en van een breed publiek, bewustwording vergroten, bieden van handelingsperspectief en ondersteunen van onze aangesloten organisaties, m.b.t. natuur- en milieuonderwerpen.
- **Samenwerken** aan concrete oplossingen die een positieve bijdrage leveren aan natuurbescherming en/of verduurzaming van onze leefomgeving.

Daarnaast willen we in 2026 opnieuw extra aandacht vestigen op het samenwerken aan een **gezonde leefomgeving**, als doel voor de verschillende transities.

De BMF stelt zich ten doel om waar mogelijk een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming en uitvoering van provinciaal en gemeentelijk beleid en daarmee onze toegevoegde waarde voor de provincie, waterschappen en gemeenten blijvend te laten zien. Het stelt ons voor de uitdaging om flexibel te zijn waar dat nodig is, en vast te houden aan de ingeslagen weg waar dat kan. Daarnaast zetten we onze samenwerking met het Netwerk Goed Boeren en de terreinbeherende organisaties op gezamenlijke onderwerpen voort en blijven we ons inzetten voor de uitvoering van projecten waarmee we willen laten zien: zo kan het ook!

2. Werken aan transities

2.1 Algemene activiteiten

Activiteiten	Concrete voorbeelden
Behartigen van natuur- en milieubelangen in beleidsprocessen, adviseren van beleidsmakers bij concrete vraagstukken, helpen bij de uitvoering van beleid en indien nodig voeren van juridische procedures, mede namens onze achterban en partners.	We volgen de politieke agenda en leveren input bij voor de BMF belangrijke beleids- onderwerpen. We zijn op uitnodiging zichtbaar aanwezig bij diverse activiteiten die de provincie, onze partners en achterban organiseren.
Informeren van een breed publiek, bewustwording vergroten, bieden van handelingsperspectief en ondersteunen van onze aangesloten organisaties bij natuur- en milieu- vraagstukken.	We informeren Brabanders en bieden handelingsperspectief, o.a. via de website, nieuwsbrieven, sociale media, blogs, jaarplan, jaarbericht, bijeenkomsten, lezingen en trainingen. Zo organiseren we jaarlijks een BMF-lezing , schrijven we blogs met concrete duurzaamheidstips en versturen we ten minste twee keer per maand een nieuwsbrief.
Samenwerken aan concrete oplossingen die een positieve bijdrage leveren aan natuurbescherming en/of verduurzaming van onze leefomgeving.	We begeleiden stagiaires en organiseren ten minste één activiteit voor en door jongeren , om ze te informeren over de noodzakelijke transitie, over het werk dat de BMF doet binnen die transitie en om ze handelings- perspectief te bieden binnen de transitie.

Impactdoel(en)
Brabant is op weg naar een natuurinclusieve samenleving.

2.2 Agrarische en voedseltransitie

Activiteiten	Concrete voorbeelden	Impactdoel(en)
Behartigen van natuur- en milieubelangen in beleidsprocessen, adviseren van beleidsmakers bij concrete vraagstukken, helpen bij de uitvoering van beleid en indien nodig voeren van juridische procedures, mede namens onze achterban en partners.	We geven mee vorm aan een natuurinclusief en biologisch Brabants landbouwbeleid. We helpen Brabantse natuurinclusieve boeren om hun kennis en oplossingen in te brengen in het beleidsproces. Zo nemen we deel aan de Maatschappelijke Advies commissie van het LIB en dragen we bij aan de klankbord-groep BZV. We reageren op agrarische ontwikkelingen en praktijken met een schadelijk karakter (zoals geuroverlast, gebruik van ziekmakende pesticiden en het uitstoot van fijnstof) en laten zien hoe het anders kan door aandacht te vestigen op goede voorbeelden.	Steeds meer agrarische ondernemers in Brabant werken toe naar een grondgebonden, natuurinclusieve bedrijfsvoering.
Informeren van een breed publiek, bewustwording vergroten, bieden van handelingsperspectief en ondersteunen van onze aangesloten organisaties bij natuur- en milieu-vraagstukken.	We informeren overheden, achterban, de agrarische sector en stakeholders over ontwikkelingen op het gebied van duurzame, natuurinclusieve en biologische landbouw. Dit doen we met onze nieuwsbrief, blogs en berichten op onze website, communicatie van het Netwerk Goed Boeren en opinieartikelen in de media. Daarnaast organiseren we verschillende activiteiten. We organiseren informatieve bezoeken voor Brabanders aan duurzame boeren om bewustwording over duurzame landbouw en duurzaam voedsel te vergroten. Met het project Boer & Buur met Natuur ondersteunen we boeren die werken aan oplossingen voor een toekomstbestendige en natuurinclusieve landbouw om de brug te slaan naar de burger. We organiseren binnen	De omvang van de intensieve veehouderij en de schadelijke impact op de leefomgeving van deze sector in Brabant neemt af. De vraag naar duurzaam geproduceerd voedsel in Brabant neemt toe.

	dit project activiteiten om buren en collega-boeren te inspireren. Ook op die manier werken we mee aan de ontwikkeling van een duurzame en natuurinclusieve landbouw-sector.
Samenwerken aan concrete oplossingen die een positieve bijdrage leveren aan natuurbescherming en/of verduurzaming van onze leefomgeving.	We ondersteunen de Brabantse natuurinclusieve boeren door middel van de organisatie van het Netwerk Goed Boeren. We zetten ons in voor het verdienmodel van de natuurinclusieve en biologische boer. We organiseren bijeenkomsten om de leden van het Netwerk Goed Boeren elkaar te inspireren en van andere goede voorbeelden te leren. Daarnaast bieden we Brabantse boeren handelingsperspectief o.a. via het project Vervolg Koepelplan Voedselbossen. We leggen de verbinding tussen de Brabander en duurzame boeren om bewustzijn over duurzame landbouw en voedsel te stimuleren. Met het project Brabants Bodem ondersteunen we de natuurinclusieve en landschapsinclusieve Brabantse boeren door mee te werken aan oplossingen die bijdragen aan hun inkomen of te bouwen aan praktijkgerichte oplossingen.

2.3 Circulaire transitie

2.4 Energietransitie

Activiteiten	Concrete voorbeelden
Behartigen van natuur- en milieubelangen in beleidsprocessen, adviseren van beleidsmakers bij concrete vraagstukken, helpen bij de uitvoering van beleid en indien nodig voeren van juridische procedures, mede namens onze achterban en partners.	We nemen mede namens de terrein-beherende organisaties deel aan overleggen en activiteiten van de vier Brabantse RES'en. We volgen relevante ontwikkelingen binnen de energietransitie (DRC, VAWOZ) en coördineren een gezamenlijke inbreng bij concrete plannen of beleid. We reageren op ontwikkelingen die onvoldoende rekening houden met natuur- en landschapsbelangen en laten zien hoe het anders kan door aandacht te vestigen op goede voorbeelden.
Informereren van een breed publiek, bewustwording vergroten, bieden van handelingsperspectief en ondersteunen van onze aangesloten organisaties bij natuur- en milieu-vraagstukken.	We informeren overheden, achterban en stakeholders o.a. middels onze nieuwsbrief, berichten op onze website en opinieartikelen in de media. We proberen, samen met onze aangesloten organisaties, in een vroeg stadium betrokken te worden bij nieuwe energieprojecten. Daarnaast organiseren we verschillende activiteiten, o.a. in het kader van de participatiecoalitie .
Samenwerken aan concrete oplossingen die een positieve bijdrage leveren aan natuurbescherming en/of verduurzaming van onze leefomgeving.	We delen onze kennis op het gebied van natuurvriendelijke energie, besparen en opwekken en geven gevraagd en ongevraagd advies bij grootschalige energieprojecten. We stemmen met de terreinbeherende organisaties af over concrete energieprojecten en coördineren waar nodig de inbreng van natuur- en landschapsbelangen.

Impactdoel(en)
Er is meer draagvlak voor de energietransitie, omdat lokale belanghebbenden medezeggenschap hebben over grootschalige energieprojecten en de warmtetransitie. De energietransitie wordt natuurinclusief uitgevoerd, waarbij zorgvuldig ruimtegebruik en meerwaarde voor de omgeving centraal staan.

2.5 Landschappelijke transitie

Algemene activiteiten	Concrete voorbeelden	Impactdoel(en)
Behartigen van natuur- en milieubelangen in beleidsprocessen, adviseren van beleidsmakers bij concrete vraagstukken, helpen bij de uitvoering van beleid en indien nodig voeren van juridische procedures, mede namens onze achterban en partners.	We dragen bij aan de uitvoering van de Agenda Natuurinclusief, de BOS 2.0, het Beleidskader Natuur en bijbehorende Uitvoeringsagenda's van de provincie. We zijn strategisch partner van VGNP, deelnemer aan de FBE en zijn actief betrokken bij gebiedsprocessen (GGA, ALG, DRC, VAWOZ en N279). We reageren op ontwikkelingen die onvoldoende rekening houden met natuur- en landschapsbelangen en laten zien hoe het anders kan door aandacht te vestigen op goede voorbeelden.	Er is sprake van landschaps- en biodiversiteitherstel en duurzame bescherming van kwetsbare soorten. Overheden erkennen het belang van goede bescherming van natuur, landschap en biodiversiteit en handelen hiernaar.
Informereren van een breed publiek, bewustwording vergroten, bieden van handelingsperspectief en ondersteunen van onze aangesloten organisaties bij natuur- en milieu-vraagstukken.	We informeren overheden, achterban en stakeholders o.a. middels onze nieuwsbrief, blogs en berichten op onze website en opinieartikelen in de media. We organiseren activiteiten (zoals trainingen en webinars) over actuele ontwikkelingen die spelen in Brabant. We gebruiken verschillende communicatiekanalen om de ons beschikbare kennis met aangesloten organisaties en andere geïnteresseerden te delen.	
Samenwerken aan concrete oplossingen die een positieve bijdrage leveren aan natuurbescherming en/of verduurzaming van onze leefomgeving.	We stimuleren de samenwerking tussen Brabanders ten behoeve van natuurherstel en natuurbescherming. We werken in lokale initiatieven voor natuurbescherming samen met diverse partners en aangesloten organisaties aan actuele onderwerpen die spelen in de maatschappij. We organiseren en verzorgen het secretariaat van het natuurbeschermingsoverleg.	

2.6 Water- en klimaattransitie

Algemene activiteiten	Concrete voorbeelden	Impactdoel(en)
Behartigen van natuur- en milieubelangen in beleidsprocessen, adviseren van beleidsmakers bij concrete vraagstukken, helpen bij de uitvoering van beleid en indien nodig voeren van juridische procedures, mede namens onze achterban en partners.	We werken mee aan en volgen de beleidsvorming en uitvoering van o.a. de droogte-agenda, de drinkwaterstrategie, het onttrekkingsbeleid en de voorbereiding van de nieuwe waterbeheerplannen van waterschappen en de provincie. We volgen de realisatie van de KRW-doelen door de diverse Brabantse partners, bijvoorbeeld ten aanzien van bestrijdingsmiddelen en hydrologisch herstel. We nemen actief deel aan overleggen (BBG, NBWB en RBOM). We reageren op ontwikkelingen die onvoldoende rekening houden met water- en klimaatbelangen en laten zien hoe het anders kan door aandacht te vestigen op goede voorbeelden.	Het strategisch grondwaterbeleid van provincie en waterschappen is erop gericht om verdroging van de natuur tegen te gaan en een duurzamer (grond)watersysteem te creëren. Meer Brabanders weten beter wat ze zelf, in hun eigen omgeving, kunnen doen om bij te dragen aan klimaatadaptatie.
Informeren van een breed publiek, bewustwording vergroten, bieden van handelingsperspectief en ondersteunen van onze aangesloten organisaties bij natuur- en milieu-vraagstukken.	We informeren overheden, achterban en stakeholders o.a. middels onze nieuwsbrief, blogs en berichten op onze website en social media en opinieartikelen in de media. Ook organiseren we activiteiten, zoals een webinar of wandeling.	
Samenwerken aan concrete oplossingen die een positieve bijdrage leveren aan natuurbescherming en/of verduurzaming van onze leefomgeving.	We bieden Brabanders handelingsperspectief o.a. via het project Inwoner aan Zet en activiteiten ter ondersteuning van de Brabantse voedselbosbeweging . We zijn kritisch (met onze partners en/of achterban) op ontwikkelingen die de natuur en/of verduurzaming van onze leefomgeving schaden, bijvoorbeeld ten aanzien van drinkwaterwinlocaties rondom natuur.	

2.7 Integraal thema gezonde leefomgeving

Algemene activiteiten	Concrete voorbeelden	Impactdoel(en)
Behartigen van natuur- en milieubelangen in beleidsprocessen, adviseren van beleidsmakers bij concrete vraagstukken, helpen bij de uitvoering van beleid en indien nodig voeren van juridische procedures, mede namens onze achterban en partners.	We werken aan de uitvoering van de verschillende onderwerpen in de Uitvoeringsagenda Milieu. We nemen actief deel aan overleggen op het gebied van luchtvaart (COVM's, LEO en CRO's). We reageren op ontwikkelingen die schade toebrengen aan de leefomgeving en laten zien hoe het anders kan door aandacht te vestigen op goede voorbeelden.	Brabants is op weg naar een natuurinclusieve samenleving.
Informeren van een breed publiek, bewustwording vergroten, bieden van handelingsperspectief en ondersteunen van onze aangesloten organisaties bij natuur- en milieu-vraagstukken.	We organiseren de jaarlijkse campagne Nacht van de Nacht (in het kader van het Actieplan Lichthinder). We informeren onze achterban en partners over diverse milieu-onderwerpen.	
Samenwerken aan concrete oplossingen die een positieve bijdrage leveren aan natuurbescherming en/of verduurzaming van onze leefomgeving.	We helpen Brabanders die zelf aan de slag willen met het gezonder maken van hun leefomgeving.	

3. Organisatie

De wereld waarin we leven verandert continu, dat vraagt om een natuur- en milieufederatie die meebeweegt met deze ontwikkelingen. Als BMF hebben we in de afgelopen jaren gewerkt aan versterking van de relatie met de aangesloten organisaties. Daarnaast werkt de BMF samen met andere Natuur en Milieufederaties; zowel op inhoudelijke onderwerpen als in organisatorische zin (zo is de directeur-bestuurder van de BMF lid van de Federatieraad van de Stichting [Natuur en Milieufederaties](#)).

De BMF staat primair opgesteld om natuur- en milieubelangen in de provincie Noord-Brabant te behartigen. Waar nodig richten we ons ook op landelijk beleid, zoals wanneer het gaat om bijvoorbeeld geur- en stikstofbeleid. We werken ook in Vlaanderen (in samenwerking met een Vlaamse partner) en richten ons op effecten buiten de provincie, bijvoorbeeld bij de bescherming van natuurgebieden aan de (provincie-)grenzen van Brabant.

3.1 Versterking van de federatie

We werken actief samen met lokale natuur- en milieuorganisaties die bij de federatie zijn aangesloten (eind 2025 zijn dat er 114). Nog altijd melden nieuwe organisaties zich om bij de BMF aan te sluiten. Daarnaast werken we samen met terreinbeherende organisaties en het Netwerk Goed Boeren. In juridische procedures trekken we waar mogelijk op samen met lokale natuur en milieuorganisaties die bij ons zijn aangesloten.

Om de federatie als geheel te versterken, zetten we een aantal instrumenten in die vooral gericht zijn op leden van de aangesloten organisaties: jaarbericht, nieuwsbrief (met groene agenda), excursies, achterbanavonden, webinars en trainingen. Daarnaast organiseren we enkele keren per jaar een voorzittersoverleg. Tijdens dit overleg praten we met de voorzitters bij over actuele onderwerpen die spelen binnen de BMF en binnen de aangesloten organisaties zelf.

Jaarlijks worden alle aangesloten organisaties en vaste donateurs begin december uitgenodigd voor een informatieavond over het concept jaarplan. Tijdens die bijeenkomst geven we een presentatie over het plan en bieden we de achterban gelegenheid om inbreng te leveren. Daarna wordt het jaarplan pas ter goedkeuring voorgelegd aan de Raad van Toezicht van de BMF.

3.2 Personele ontwikkelingen

Om goed samen te kunnen werken met al onze partners is het van belang om voldoende deskundige en ervaren medewerkers te hebben. We willen ook graag dat de energie en middelen die we investeren in nieuwe medewerkers zichtbaar worden tijdens hun arbeidsrelatie met de BMF. Terwijl er in het team sprake is van verjonging, vindt bij onze aangesloten organisaties een tegengestelde ontwikkeling plaats; door vergrijzing verdwijnt er waardevolle kennis over natuur- en milieuontwikkelingen in Brabant. In het **project Natuurverbinders** willen we verder op zoek naar manieren waarop we de groene beweging in Brabant kunnen versterken en verjongen, samen met onze partners en achterban.

In 2025 waren er 11 medewerkers werkzaam bij de BMF (8,4 FTE). Helaas kampten we in dit jaar met langdurig zieken. Door de extra inzet van de andere medewerkers, van ZZP-ers en medewerkers van andere Natuur en Milieufederaties hebben we hun afwezigheid deels kunnen opvangen.

We hebben bij de BMF nog steeds een vaste vrijwilliger op het gebied van communicatie/social media en indien mogelijk laten we stagiairs bij ons een stageopdracht uitvoeren. We werken met enkele zelfstandige ondernemers samen in concrete projecten, voor activiteiten die de BMF niet zelf kan uitvoeren.

Om onze rollen als Kennisdeler, Verbinder, Pionier, Meedenker en Beschermmer goed te kunnen vervullen, is het van belang dat medewerkers samenwerken en dat het team over de juiste kennis en competenties beschikt. Het gaat om competenties zoals verbindend vermogen, proces- en projectleiderscapaciteiten, goede communicatieve en presentatievaardigheden, initiatiefrijk, resultaatgericht, innovatief, politieke en omgevingssensitiviteit, kennis van relevante wet- en regelgeving, actuele vakkennis en acquisitie-vaardigheden. Bij de werving en selectie van nieuwe medewerkers besteden we aandacht aan deze competenties en de verhouding van de verschillende competenties binnen het team.

3.3 Risicomanagement

De BMF streeft ernaar om risico's die gerelateerd zijn aan de bedrijfsvoering in brede zin zo goed mogelijk te herkennen en beheersen. Door risico's te identificeren, kunnen passende reacties ondernomen worden om schade te voorkomen of te beperken. Richtlijn 650 (jaarverslaggeving) en de eisen van het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) gelden hierbij als uitgangspunt. Risicomanagement maakt bij de BMF inmiddels een vast onderdeel uit van de Planning & Control cyclus, zodat de belangrijkste risico's jaarlijks opnieuw worden geïnventariseerd en waar mogelijk worden gemitigeerd.

Op dit moment zijn de volgende risico's reëel aanwezig:

Toegevoegde waarde van de BMF (financieel risico, reputatierisico)

Een verslechterde relatie of onvoldoende kunnen aantonen van onze meerwaarde op ambtelijk of bestuurlijk niveau en/of bij maatschappelijke partners kan leiden tot een geheel of gedeeltelijk verlies van bestaande subsidies of projectfinancieringen en tot verlies van positie en invloed op het bereiken van de doelen van de BMF.

Beheersmaatregelen (doorlopend):

- Investeren in contacten met Statenleden, Gedeputeerden en ambtenaren van de provincie en een goede samenwerking op ambtelijk en bestuurlijk niveau met de terreinbeherende organisaties.
- Goed in externe communicatie uitdragen waarin de BMF uniek is en zich onderscheidt.
- Doorontwikkelen van onze positie in het maatschappelijk middenveld in Brabant.

Continuïteit van het team op de langere termijn (operationeel risico)

De continuïteit van de BMF op de langere termijn komt in gevaar als de organisatie er niet in slaagt om:

- medewerkers duurzaam inzetbaar te houden, waardoor ze uitvallen.
- een aantrekkelijke en professionele werkgever te zijn, waardoor medewerkers vertrekken.

Hierdoor valt er (tijdelijk) kennis en ervaring weg, wordt het moeilijker om relaties met samenwerkingspartners te onderhouden en de toegevoegde waarde van de BMF blijvend aan te tonen (zie risico 1).

Beheersmaatregelen (2026):

- In maandelijkse voortgangsgesprekken signaleren of er problemen zijn die de duurzame inzetbaarheid en/of het welzijn van medewerkers negatief beïnvloeden en daar vervolgens met concrete interventies op inspelen.
- Uitvoeren van een risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) om de zichtbare en onzichtbare arbeidsrisico's binnen de organisatie in kaart te brengen.
- Meer te investeren in onderlinge afstemming en samenwerking, zodat bij uitval activiteiten en contacten gemakkelijker kunnen worden overgenomen.

3.4 Bedrijfsvoering

Door de variëteit in projecten en activiteiten en de veelheid aan partijen waarmee wij samenwerken, is onze bedrijfsvoering op sommige punten (te) complex geworden. We hebben in 2025 een begin gemaakt om zaken zoveel mogelijk te vereenvoudigen. In 2026 zetten we dit proces van vereenvoudiging door, met als doel om onze bedrijfsvoering in verhouding te brengen met de omvang van onze organisatie en begroting.

3.5 Integriteitsbeleid

Alle medewerkers, vrijwilligers, stagiaires en inhuurkrachten wordt gevraagd om, als onderdeel van hun overeenkomst met de BMF, ons integriteitsbeleid te ondertekenen (bestaande uit vier onderdelen; een beleidsdocument en drie gedragscodes: Gedragscode integriteit, Gedragscode professioneel gedrag en Gedragscode databeveiliging). Minimaal eenmaal per jaar hebben we als team een gesprek over het integriteitsbeleid aan de hand van concrete vragen en dilemma's.

Er is een emailadres voor meldingen over integriteitskwesties beschikbaar binnen de BMF: (integriteit@brabantsemilieufederatie.nl) en een apart emailadres voor meldingen over integriteitskwesties die betrekking hebben op de directeur-bestuurder (voorzitter@brabantsemilieufederatie.nl). Informatie over de aard en behandeling van integriteitsmeldingen is te vinden [op de website van de BMF](#).

4. Bijlage

Verklarende woordenlijst

ALG:	Aanpak Landelijk Gebied
BBG:	Breed Bestuurlijk Grondwateroverleg
BMF:	Stichting Brabantse Milieufederatie
BOS:	Brabantse Ontwikkelstrategie Stikstof
BZV:	Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij
COVM:	Commissie Overleg & Voorlichting Milieu
DRC:	Delta Rhine Corridor
FBE:	Faunabeheereenheid
GGA:	Groenblauwe Gebiedsgerichte aanpak
LEO:	Luchthaven Eindhoven Airport Overleg
LIB:	Landbouw Innovatie Noord-Brabant
NBWB:	Noord-Brabantse Waterschapsbond
RBOM:	Regionaal Bestuurlijk Overleg Maas
RES:	Regionale Energiestrategie
VAWOZ:	Verkenning Aanlanding Wind op Zee
VGNP:	Van Gogh Nationaal Park

Foto header: Leonie Franken

Brabantse Milieufederatie

Heuvelring 92
5038 CL Tilburg

bmf@brabantsemilieufederatie.nl
www.brabantsemilieufederatie.nl

013-535 6225

NL22 TRIO 0212 4972 51
KvK 41095498

Samen voor een mooi
en duurzaam Brabant

